

Møteprotokoll

Utvalg	Møte	Møtedato
MERKENEMNDA I SØR-TRØNDELAG / HEDMARK	2019/1	19.03.19

Utvalg: Merkenemnda i Sør-Trøndelag / Hedmark reinbeiteområde

Møtested: Reindriftskontoret, Røros

Dato: 19.03.2019

Tidspunkt: 10:00 – 15:30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Lars Aage Brandsfjell	LEDER	
Jon Anders Mortensson	NESTLEDER	
Gustav Kant	MEDL	
Pål Grev	MEDL	
Ole Aslak Fjellheim	MEDL	

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
------	----------	---------------

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
------	----------

Risten-Marja Inga Utvalgssekretær

Saksliste

Orienteringssaker:

Høring utkast til endringer i reindrifftsloven om merking av rein

Orientering om merkesøknader i Nord-Trøndelag reinbeiteområde

1. 1/19 Behandling av retningslinjer for merkenemnda i Sør-Trøndelag/
Hedmark
2. 12/18 Søknad om overføring av reinmerke til Magne Haugom, Gåebrien sijte
3. 2/19 Valg av ny merkenemnd
4. 3/19 Eventuelt

Innkalling godkjent. Sak 12/18 og 1/19 bytter plass. Saksliste godkjent.

Eventuelt: utvalgssekretær orienterer om merkesøknad til Filefjell, denne vil bli sendt ut på høring og tatt opp ved neste møte.

Arkivsaksnr: 2018/397

Saksbehandler: Risten-Marja Inga

Dato: 19.03.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
MERKENEMNDA I SØR-TRØNDELAG / HEDMARK	2/19	19.03.19

Behandling av retningslinjer for merkenemnda i Sør-Trøndelag

Merkenemndas vedtak

Merkenemnda i Sør-Trøndelag / Hedmark og Oppland har behandlet utkast til retningslinjene og har fastsatt et dokument som sendes til godkjenning til klagenemnda for reinmerkesaker.

Oversikt over merker i bruk er gjennomgått og vedtatt. Se vedlegg for excel-ark med bilder.

Saksfremstilling:

Saken ble utsatt ved forrige møte. Leder for nemnda og sekretær gikk igjennom utkast som dere nå får oversendt.

Merkenemndene har jfr. Reindrifstlovens § 38 vedta utfyllende retningslinjer for utforming av merker mv.

Landbruksdirektoratet og klagenemnda for reinmerkesaker inviterte til felles gjennom av retningslinjene med merkenemndene i Sør- og Nord-Trøndelag. Møtet ble avholdt under jubileumsuka i Tråante den 9. februar 2017.

Merkenemndene i Nord-Trøndelag, og Sør-Trøndelag / Hedmark reinbeiteområde gikk igjennom retningslinjene i fellesskap på arbeidsmøte på Hell den 22.08.2017. Målet med arbeidsmøte var å kunne utarbeide felles retningslinjer for merkenemndene. Det må til ytterligere etterarbeid for at utkastet skal kunne sendes til ny behandling i klagenemnda. Det er Reindrifststyret som til sist skal godkjenne de utfyllende retningslinjene.

Vedlegg 1 – vedtatte retningslinjer

Retningslinjer for utforming av merker m.v for Merkenemnda i Sør-Trøndelag / Hedmark og Oppland

Fastsatt av Merkenemnda for Sør-Trøndelag / Hedmark reinbeiteområde 19.03.2019 og godkjent av Reindrifststyret xx.xx.xxxx med hjemmel i Reindrifstlovens § 38 siste ledd, av 15. juni 2007.

1. Myndighet.

- 1.1. Merkenemnda kan vedta utfyllende retningslinjer for utforming av merker jf. reindrifstloven § 38 siste ledd.
- 1.2. Merkenemnda skal ivareta sørsamiske merketradisjoner. Sørsamisk språk er spesialisert fagterminologi.

Merkenemnda har ansvaret for å påse at reinmerker har en slik form at forveksling eller misbruk ikke kan finne sted. Merkenemnda skal, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker, blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien.

2. Definisjoner.

- 2.1. **Grunnmerke:** Familiens opprinnelige merker foruten endringer som senere er tilføyd i utledede merker.
- 2.2. **Merketype:** beskriver konkret hvilke type hovedsnitt og eventuelle bisnitt innenfor hovedsnittet/ snittene som former rammer for merkets særegne hovedtrekk.
- 2.3. **Merkets særegenhet:** merkesæregenhet på nivå av bisnitt som danner forskjeller mellom grunnmerkene innenfor rammen av samme merketype. For eksempel snittlokalisering av enkelte bisnitt.
- 2.4. **Utleddet merke – Jyörechtse:** Spesifisert merke med bisnitt som danner forskjellen mellom merkene som hører inn under samme grunnmerke eller merketype.
- 2.5. **Hovedsnitt** – Snitt som utgjør hovedinntrykket og er lett å se på reinøret. Kombinasjon av flere snitt kan betraktes som et hovedsnitt
- 2.6. **Bisnitt** – Mindre snitt som kommer i tillegg til hovedsnitt.
- 2.7. **Mollehtbieljje** «omvendt øre». Se pkt.4.4
- 2.8. **Merkestil:** Den sørsamiske merketradisjonen omfatter forskjellige merkestiler. En kruehkie kan for eksempel merkes forskjellig mellom distriktene. Ved godkjenning av nytt merke skal det tas hensyn til at snittene kan merkes i ulike variasjoner. I

Rørosområdet kan for eksempel en kruehkie benevnes som skaavhte, se forslag til tilføyelsene av variasjonene av merkesnittene.

3. Grunnprinsipper i merkeskjønnet.

- 3.1. Nye merker skal søke å følge merketradisjoner og merketyper som er karakteristisk for familien/ slekta.
- 3.2. Nye reinmerker skal i utgangspunktet utledes fra foreldres merke. Det utledete merket beholder foreldres merketypens særpreg, og tilføyes endringer i snittlokalisering eller tilføyes nye snitt (jyörehkse).
- 3.3. I de tilfeller hvor det søkes om merke til ektefelle/ samboer som selv ikke har rett til reinmerke etter Reindrifislovens § 32 første ledd, skal søker i utgangspunktet utlede sitt merke fra ektefelles/samboers merke. Dersom ektefelles/samboers familie har et reinmerke som ikke er i bruk, kan det søkes om å få tildelt dette.
- 3.4. Hvis foreldrene tilhører hvert sitt reinbeitedistrikt, skal reinmerket søkes utledet fra den forelderen sitt reinmerke som tilhører den sijte/det distriktet som reinmerket søkes til.
- 3.5. Dersom foreldrenes merke type er uttømt eller ikke kan utledes ytterligere, kan omsøkte reinmerke utledes fra familien/ slekten
- 3.6. Eieridentifikasjon og eierforhold kan kun stadfestes ved merking gjennom påførte øresnitt etter samisk merketradisjon.

4. Unntak fra grunnprinsippet / sørsamiske merketradisjoner

- 4.1. I deler av det sørsamiske reinbeiteområdet kan det være flere ulike merketyper innad i nærmeste familie. Merker innenfor en familie behøver således ikke være av samme merke type. Merket kan være arvet eller kjøpt innad i reinbeitedistriktet/ sijten, eller fra andre reinbeitedistrikt/ samebyer. Merket kan også være medbrakt fra andre reinbeitedistrikt eller sameby.
- 4.2. Arv, kjøp og salg av reinmerker har vært og er en del av den sørsamiske merketradisjonen og tillegges vekt ved utøvelse av merkeskjønnet.

Det må i slike tilfeller foreligge dokumentasjon/ samtykke ved behandling av søknader.

- 4.3. Molliehtbieljje «omvendt øre» er en sørsamisk merketradisjon. Innen samme familie kan man ha speilvendte reinmerker, hvor det ene merkets høyre og venstre øre er det andre merkets venstre og høyre øre. Noen av disse merkene har fulgt hverandre gjennom generasjoner. Slike merker bør følges ad i familiens indre krets og samme sijte, slik at søsken, barn eller barnebarn kan få registrert et speilvendt merke. Der det har vært tradisjon, omfattes dette også samme eier av molliehtbieljje.

- 4.4. I det sørsamiske området finnes det merker som følger hverandre utledet fra hovedmerket med tilleggssnitt og dette skal ivaretas.
- 4.5. I det sørsamiske området eksisterer det merkestiler som kan avvike fra snittene i merkeregisteret. Ved godkjenning av nye merker skal merkenemnda være oppmerksom på ulike merkestiler.

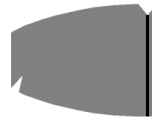

5. Vedlegg til retningslinjene.

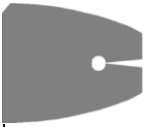
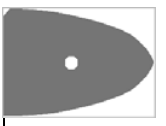
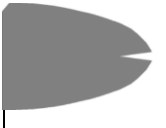
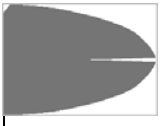
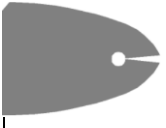

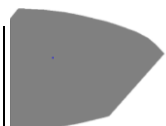
- 5.1. Oversikt over godkjente snitt og merkekombinasjoner i Sør-Trøndelag/ Hedmark reinbeiteområde

Merkehefte *Mierhkh* utarbeidet av Aajege datert oktober

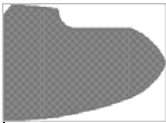

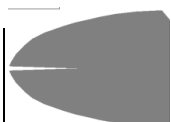
Vedlegg 2 til retningslinjer - merkekombinasjoner

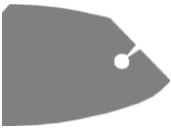

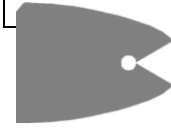

Merke	Sørsamisk sør	
	golme suelieh	kan brukes minngelde også
	golme tjiehkieh / raajtere	kan brukes minngelde også
	govre/ govretjehkie	kan brukes minngelde også lag tilleggsnitt som er dypere
	göökte tjiehkieh krossedh	
	avteldskruehkie jïh tjiehkïe avtelde	kan brukes minngelde også
	avteldskruehkie jïh tjiehkïe avtelde	kan brukes minngelde også
	skaajte. Skal være rundere og dypere	lag nytt snitt / se lengre ned
	krossedh	
	Er lokalisert lengre ut på øreranden og merkes ikke helt ute i ørespissen. Ikke så dyp som skaavhte/ se nytt snitt	lag nytt snitt

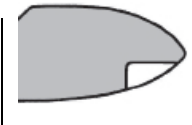
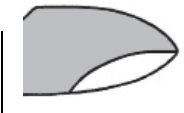

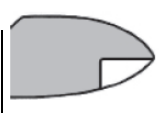
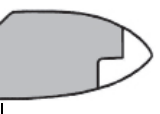
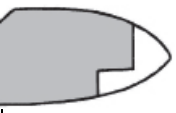
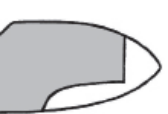
	kruehkie minngelde	kan brukes åvtelde også
	minngeldssnijrseerkeldh jñh ræjkie / snijre jñh ræjkiesloeptje	kan brukes åvtelde også
	namhpe	
	namhpe jñh gøøkte seerkeldh / tjoelte / namhpe jñh gøøkte saerkieh namhpen tjirrh	
	namhpkruehkie åvtelde	kan brukes minngelde også
	namhpe, kruehkie avtelde, kruehkie minngelde	
	namhpe jñh suelie avtelde namhpen roehtesne	
	namhpe jñh saerkie namhpen roehtsesne minngelde	
	namhpseergeldh	

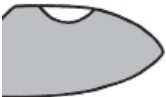

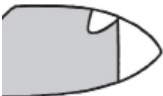
	Sjekk kommentar om skaavhte (nytt snitt)	
	namhpsloeptje jñh raejkie/ namhpseerkeldh jñh raejkie	
	settes i forbindelse med snitt, f.eks sloeptje	
	sloeptje	
	sloeptje	
	sloeptje jñh raejkie	
	sloeptje åeniedamme avtelde	
	snijre avtelde jñh gøøkte seerkeldh/ saerkieh snijren tjirrh	
	snijre minngelde	

	snijre minngelde jñh gøøkte seerkeldh/ saerkieh snijren tjirrh	
	minngeldssnijrseerkeldh / minngeldssnijre jñh seerkeldh	
	snijre åvtelde / avteldssnijre	
	avtelssnijre jñh seerkeldh	
	tjehkie	kan også settes som minngelde
	tjehkie (gaskie tjehkie)	kan også settes som minngelde
	tjehkie (bijjege)	kan også settes som minngelde
	tjehkie jñh suelie	kan også settes som minngelde
	tjehkie jñh suelie jñh tjehkie	kan også settes som minngelde

	vitnjeluktie/vitnjele minngelde	
	vitnjeluktie/vitnjele åvtelde	
	Voelestahke / voeese	kan også settes som minngelde
	Voelestahke / voeese	kan også settes som minngelde
	Voelestahke / voeese	kan også settes som minngelde
	raajtere/ raajes/ golme tjiehkieh åvtelde	kan også settes som minngelde
	suelie/ saerkie	kan også settes som minngelde
	gøøkte suelih/ saerkieh avtelde	kan også settes som minngelde
	sloeptje	

	avteldssnìjrseerkeldh jìh raejkie / snìjre jìh raejkiesloeptje	kan også settes som minngelde
	gåavoeh snìjre åvtelde	kan også settes som minngelde
	gåavoeh snìjre minngelde	
	skaarja	
	skaarja jìh raejkie	
	Snìjre åvtelde jìh raejkie-sloeptje	
	Snìjre minngelde jìh raejkie-sloeptje	
	sloeptje åvtelde åniedamme	
	sloeptje, åniedamme minngelde	

	tsiehkje-saerkje åvtelde	kan også settes som minngelde
	kruehkje åvtelde	kan også settes som minngelde
	jorpekruehkje åvtelde	kan også settes som minngelde
	kruehkje/ en variant av kruehkje som er mindre	kan også settes minngelde
	skaajte	lag nytt snitt
	skaale	lag nytt snitt
	Kruehkje/ Skaavhte: dypt vinkelformet snitt som går til ørespissen	lag nytt snitt
	namhpskaavhte	lag nytt snitt
	namhpkruuehkje	lag nytt snitt
	namhpskaale	lag nytt snitt

	dable	lag nytt snitt
	govre	lag nytt snitt
	namhpe jih gåeblietjehkie	lag nytt snitt

Arkivsaksnr: 2018/9012

Saksbehandler: Risten-Marja Inga

Dato: 19.03.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
MERKENEMNDA I SØR-TRØNDELAG / HEDMARK	12/18	19.03.19

Søknad om flytting av reinmerke Magne Eggen Haugom, Gåebrien sijte

Merkenemndas vedtak

Merkenemnda godkjenner søknad om overføring av reinmerke til Magne Eggen Haugom, tilhørende siidaandel UX42 Eva Nordfjell, Gåebrien sijte. Søker oppfyller vilkår til reinmerke i hh. til Reindriftslovens § 32 *rett om reinmerke* tredje ledd pkt. 3 i og med at han er ektefelle til sijteandelsinnehaver. I tillegg er det snakk om et eksisterende merke. Det er ikke funnet identiske merker i merkeregistrene for Norge og Sverige.

Vedtatt 3 mot 2 stemmer.

Saksfremstilling:

Saken ble utsatt ved forrige møte uten at det ble fattet ett vedtak. Merkenemnda må ved dette møtet gjøre et vedtak. Magne Eggen Haugom har klaget på merkenemndas behandling av søknad om overføring av reinmerke.

Fylkesmannen har mottatt søknad om flytting/ overføring og nyregistrering av reinmerke fra John Clemet Jonassen, Svahken sijte til Magne Eggen Haugom f. 28.08.67. Merket skal inngå i Eva Nordfjells sijteandel UX42 Gåebrien sijte/ Riast-Hylling reinbeitedistrikt.

Søknaden ble sendt på høring til sijteandelsledere i Sør-Trøndelag/ Hedmark reinbeiteområde, Nord-Trøndelag reinbeiteområde og til Sametinget i Sverige med frist for eventuelle merknader den 18.05.2018.

Innsigelser

Det har innkommet merknader på at høringen må stoppes. Legger ved brev fra Nora Marie Brandsfjell og Unni Fjellheim i sin helhet.

Det omsøkte merket har følgende snitt:

Åelkies avteldssnijre, dable tjiehkje minngelde
Garrah avteldssnijre, dable tjiehkje minngelde

Tegnet slik

Det omsøkte merket er overgang av reinmerke fra selgers (John Clemet Jonasson) farfar, Klemmet Jonassen, f. [redacted] - d. [redacted].

Merket var tilknyttet sjetandel UW11 og er kjøpt fra Svahken sjetje. Kjøp og salg av reinmerker anses å være en privatrettslig sak, men Fylkesmannen har mottatt dokumentasjon på overføringen. Hva gjelder klage fra Nora Marie Bransfjell så innehar ikke merkenemnda myndighet til å endre Reindrifftsloven som gir ektefelle/ samboer til sjetandelsinnehaver rett til reinmerke. Spørsmål om utsettelse er noe som merkenemnda får vurdere under behandlingen av saken.

Fylkesmannens forslag til vedtak:

Merkenemnda godkjenner søknad om overføring av reinmerke til Magne Eggen Haugom, tilhørende siidaandel UX42 Eva Nordfjell, Gåebrien sjetje. Søker oppfyller vilkår til reinmerke i hht. Reindrifftslovens § 32 *rett om reinmerke* tredje ledd pkt. 3 i og med at han er ektefelle til sjetandelsinnehaver. I tillegg er det snakk om et eksisterende merke. Det er ikke funnet identiske merker i merkeregistrene for Norge og Sverige.

Grunnlag for behandling:

- Reindrifftslovens § 32 *Rett til reinmerke*
- Reindrifftslovens § 38 *Registrering og sletting av merke*

Merkenemndas vurdering

Det er innkomne flere klager til saken. Merkenemnda tar merknadene til følge og utsetter saken til neste merkenemndsmøte. Merkenemnda ønsker å legge til rette for en diskusjon/ utredning rundt disse prinsipielle spørsmålene i Sør-Trøndelag/ Hedmark rbo. før et vedtak fattes i saken.

I tillegg er merkenemnda kjent med at det er en uheldig historie ved førstegangsregistrering av sijteandelsinnehaver nåværende reinmerke.

Alt 1:

Merkenemnda godkjenner søknad om overføring av reinmerke til Magne Eggen Haugom, tilhørende siidaandel UX42 Eva Nordfjell, Gåebrien sijte. Søker oppfyller vilkår til reinmerke i hht. Reindriftslovens § 32 *rett om reinmerke* tredje ledd pkt. 3 i og med at han er ektefelle til sijteandelsinnehaver. I tillegg er det snakk om et eksisterende merke. Det er ikke funnet identiske merker i merkeregistrene for Norge og Sverige.

Tre stemmer for fylkesmannens forslag.

Alt 2: Forslag til vedtak fra Jon Anders Mortensson

Merkenemnda godkjenner ikke registrering av omsøkte reinmerke i sak nr. 12/18.

Saken oversendes klagenemnda.

Begrunnelse:

Ved behandling første gang ble saken utsatt. Saken er av prinsipiell karakter.

I samiske reinbeiteområder er det personer av samisk ætt som har rett til reinmerke. Reindriftsloven åpner for visse unntak. Av saksfremstillingen fremgår at omsøkte reinmerke er ny registrering av reinmerke, fra eier i Svahken sijte, til ny eier i Riast Hylling reinbeitedistrikt. Saken har vært på høring, og det er innkommet flere merknader til merkenemnda i denne saken.

Merkenemnda forvalter en urfolksrett, og Grunnloven beskytter denne retten. Å omfordele rettigheter i samiske reinbeiteområder utover det som er forbeholdt personer av samisk ætt, må veies opp mot både Grunnlovens bestemmelser og reindriftslovens bestemmelser.

Merkenemnda legger til grunn Grunnloven som overordnet lovverk å forvalte etter.

To stemmer for Jon Anders Mortenssons forslag

Kommentar fra Lars Aage Brandsfjell

Som leder i et offentlig organ, så jeg meg nødt å stemme imot min rettsoppfatning i for å følge det som står i reindriftsloven.

For å kunne drive med reindrift i samiske reinbeiteområde må en være av samisk ætt. Denne sak reiser spørsmål av prinsipiell art om hvem som har rett til å drive med samisk reindrift og kunne få registrert et reinmerke. Reindriften er bærebjelken i den sørsamiske kulturen. På sikt vil den samiske retten bli svekket ved at en omfordeling av samiske rettigheter som ikke går på etnisitet.

Dato: 19.03.2019
Arkivsaksnr: 2018/2813
Saksbehandler: Risten-Marja Inga

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
MERKENEMNDA I NORD-TRØNDELAG	2/19	19.03.19

Konstituering av merkenemnda i Sør-Trøndelag / Hedmark 2019 - 2023

Merkenemndas vedtak:

Merkenemnda utsetter konstitueringen av merkenemnda til samtlige distrikter har hatt møte i distriktet.

Saksfremstilling:

Reindriftslovens § 37 sier at det i hvert reinbeiteområde skal velges en merkenemnd på minst 3 medlemmer, med personlige varamedlemmer. Medlemmer og varamedlemmene velges av distriktslederne. Fylkesmannen utpeker sekretær for nemnda. Det har vært vanlig at merkenemnda har en funksjonstid på 4 år.

I brev av 08.11.2018 ble hver av distriktslederne oppfordret til å fremme en kandidat til merkenemnda. Hittil har vi fått respons fra Saanti sijte og Svahken sijte hvor begge representanter er gjenvalgt. De gjenværende medlemmene bes kontakte styret for avklaring hvem som skal sitte i nemnda.

Den nye merkenemnda velger ved første avholdte møte hvem som skal være leder.

Per dags dato består nemnda av:

Leder: Lars Aage Brandsfjell, Saanti sijte

Nestleder: Jon Anders Mortensson, Svahken sijte

Medlem: Gustav Kant, Trollheimen sijte

Medlem: Ole Aslak Fjellheim, Gåebrien sijte

Medlem: Pål Grev, tamreinlagene

Personlig vara for Lars Aage Brandsfjell: Roger Bendiksen

Personlig vara for Jon Anders Mortensson: Lars Ivar Danielsen

Personlig vara for Gustav Kant: Mattias A. Brandsfjell

Personlig vara for Ole Aslak Fjellheim: Paul A. Fjellheim

Personlig vara for Pål Grev: Asgrim Opdal

Grunnlag for behandling:

- Reindriftslovens § 37 merkenemnd og klagene